

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Предмет: Извештај Комисије за избор једног наставника у звању ванредног професора за ужу научну област Хиспанистика, предмет Шпанска књижевност

На основу одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 231/1 од 24.01.2018. године, а у складу са чланом 11 Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника на Универзитету у Београду („Гласник Универзитета у Београду“ бр. 200 од 23.11.2017. године), са чланом 75 Закона о високом образовању Републике Србије и чланом 116 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду, изабрани смо у Комисију за писање извештаја о кандидатима који су се јавили на конкурс за избор **ванредног професора** за ужу научну област **Хиспанистика, предмет Шпанска књижевност** на Филолошком факултету Универзитета у Београду. На основу увида у документацију коју нам је надлежна служба доставила, част нам је да Изборном већу Филолошког факултета поднесемо следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс, објављен у листу *Послови*, бр. 763 од 07.02.2018. године, исправка у бр. 766 од 28.02.2018. године, јавио се један кандидат: **др Владимир Карановић**, доцент на Катедри за иберијске студије Филолошког факултета.

1. БИОГРАФИЈА

Др Владимир Карановић рођен је 13.06.1981. године у Београду, где је завршио основну школу и гимназију (Пета београдска гимназија, друштвено-језички смер). Студије хиспанистике уписао је школске 2000/2001. године и дипломирао на Групи за шпански језик и хиспанске књижевности Филолошког факултета Универзитета у Београду марта 2005. године са средњом оценом 8.74/10. Мастер академске студије уписао је на Филолошком факултету априла 2008. године и положио све испите предвиђене студијским програмом са средњом оценом 9,33/10. Мастер рад под насловом *Расправа о натурализму у шпанској књижевности друге половине XIX века* одбранио је 15. децембра 2008. године с оценом 10 (десет). Докторске академске студије уписао је марта 2009. године на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Положио је све испите предвиђене планом и програмом с просечном оценом 10 (десет), а 05.11.2012. одбранио је докторску дисертацију под насловом *Идеологија либерализма и традиционализам у романима Леополда Алас Кларина*.

Др Владимир Карановић је од 15.09.2005. до 14.06.2010. радио као асистент-приправник за област хиспанске књижевности и култура на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Од 15.06.2010. радио је као асистент за област хиспанске књижевности и култура на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Ангажован је од октобра 2006. године и као сарадник у настави и асистент по уговору (1/3 радног времена) на Катедри за иберијске студије Филолошког факултета Универзитета у Београду. Од 09.03.2012. године био је асистент за хиспанске књижевности с пуним радним временом на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Од 03.09.2013. године у звању је доцента за хиспанске књижевности на Катедри за иберијске студије Филолошког факултета у Београду.

Кандидат је у неколико наврата боравио у Шпанији, где је усавршавао шпански језик, прикупљао материјале за израду мастер рада, а касније и докторске дисертације.

Др Владимир Карановић говори шпански и енглески језик, а служи се основама француског језика. Војни рок је служио као цивилно лице у органима Министарства одбране Републике Србије у својству преводиоца за шпански и енглески језик (2008 – 2009).

Кандидат се такође бави превођењем књижевних текстова са шпанског на српски језик и сарађивао је с издавачком кућом Пи-прес из Пирота у својству уредника едиције *Класици шпанског реализма* и преводиоца. Успешно сарађује с издавачком кућом Партенон из Београда, и то у својству преводиоца и рецензента превода у оквиру Библиотеке „Хиспанија“.

Био је корисник стипендије Шпанске агенције за међународну сарадњу и развој (AECID) и Министарства спољних послова Шпаније (2004), додељене ради једномесечног курса шпанског језика на Универзитету у Малаги, али и Министарства просвете, спорта и културе Краљевине Шпаније, које му је 2011. године доделило средства за превод антологије *Приповедака (Cuentos)* Леополда Алас Кларина, 2012. године за превод дела *Ново умеће писања комедија у наше доба (Arte nuevo de hacer comedias en este tiempo)* Лопеа де Веге, а 2015. године за дело *Селестинина кћи (La hija de Celestina)* Алонса Херонима де Салас Барбадиља. Додељена му је 2016. године стипендија у оквиру програма СЕЕПУС (Central European Exchange Program for University Studies) ради извођења наставе на Катедри за хиспанистику Филолошког факултета Универзитета у Сегедину (Мађарска).

Др Владимир Карановић члан је неколико међународних професионалних удружења: ALEPH – Asociación de jóvenes investigadores en literatura española (2011–2012); AATSP – The American Association of Teachers of Spanish and Portuguese (2012–2014); RRH – Red de Hispanistas de Europa Central (од 2009); AEPE – Asociación Europea de Profesores de Español (од 2013); SLESXIX – Sociedad de Literatura Española del Siglo XIX (од 2015); Asociación de hispanistas “Siglo diecinueve” (од 2015); AIH – Asociación Internacional de Hispanistas (од 2015).

Области интересовања и истраживања кандидата су: шпанско позориште барока, шпански пикарески роман, реализам у шпанској књижевности, шпански роман друге половине XIX века, реализам и натурализам, савремени шпански роман.

2. БИБЛИОГРАФИЈА И ОЦЕНА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА

Др Владимир Карановић у библиографији наводи монографске публикације, радове објављене у зборницима с међународних и националних скупова, поглавља у тематским зборницима, те чланке у научним филолошким часописима међународног и националног

значаја. Од избора у звање доцента до данас аутор је две књиге (једне научне монографије и једног уџбеника), 18 научних радова и 3 стручна рада, један је од приређивача 1 научне публикације, а током протеклог изборног периода превео је са шпанског на српски 3 текста.

Учествовао је на 19 међународних и националних научних скупова у земљи и иностранству, од којих издвајамо 7 након избора у звање доцента:

– VIII Међународни скуп *Српски језик, књижевност, уметност*, Крагујевац, ФИЛУМ, 25–26. октобар 2013. године. Представљен рад: *Два лица шпанског пикареског романа: од еразмистичке сатире Ласариља са Тормеса до идеологије елитизма Животописа пустолова*.

– Coloquio Internacional de la AEPPE, celebrado del 9 al 14 de abril de 2014 en la Universidad de Lisboa (Portugal). Представљен рад: *El crimen y el castigo: Ana Ozores y Berta de Rondaliego como paradigmas de la imagen femenina de Leopoldo Alas Clarín*.

– III Jornadas de Estudios Románicos, celebradas del 19 al 21 de septiembre de 2014 en la Universidad Comenius de Bratislava (Eslovaquia). Представљен рад: *El discurso misógino, la mujer narradora y la imagen femenina en La pícara Justina de Francisco López de Úbeda*.

– IX Међународни скуп *Српски језик, књижевност, уметност*, Крагујевац, ФИЛУМ, 24–25. октобар 2014. године. Представљен рад: *Друштвена субверзија, (ауто)цензура и последице Шпанског грађанског рата у романима Кошница Камила Хосеа Селе и Време тишине Луиса Мартин-Сантоса*.

– Прва национална конференција *Хиспанистика у српској култури и науци*, одржана на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 28–29. новембра 2014. године. Представљен рад: *El marco (anti)picaresco y la ideología burguesa en la Vida, ascendencia, nacimiento, crianza y aventuras de Diego de Torres Villarroel*.

– VI Simposio Internacional de hispanistas «Encuentros 2016. La hispanidad multicultural vista desde Cracovia», celebrado del 22 al 24 de septiembre de 2016 en la Universidad Jaguelónica de Cracovia, Polonia. Представљен рад: *La recepción de la novela picaresca española en las traducciones y los textos crítico-literarios en Serbia*.

– LII Congreso Internacional de la AEPPE, celebrado del 24 al 28 de julio de 2017 en la Universidad de Las Palmas de Gran Canaria, España. Представљен рад: *La novela picaresca española y la enseñanza de literatura: el caso de los estudios filológicos en las universidades serbias*.

Монографске публикације

У протеклом изборном периоду колега Карановић је објавио две монографске публикације:

– Владимир Карановић, *Идеологија либерализма и традиционализам у роману Регенткиња Леополда Алас Кларина*, Београд: Филолошки факултет, 2013. 290 pp. ISBN 978-86-6153-147-7

– Vladimir Karanović, *Španska književnost realizma*, Beograd: Filološki fakultet, 2018. 474 pp. ISBN 978-86-6153-499-7

Аутор је више научних чланака из области шпанске и хиспанских књижевности, објављених у зборницима с конгреса, у тематским зборницима, релевантним националним или међународним филолошким часописима:

Чланци у научним часописима

Након избора у звање доцента, Карановић је објавио следеће радове у међународним и домаћим научним часописима:

– Vladimir Karanović, Izabela Beljić, «La pasividad femenina y el intento de lucha contra el tradicionalismo en *Los pazos de Ulloa* de Emilia Pardo Bazán», in: *Colindancias* (Revista de la Red Regional de hispanistas de Hungría, Rumanía y Serbia), Año IV/Número 4, Timisoara: Facultad de Filosofía y letras, 2013. pp. 173–181. ISSN: 2067-9092

(M23)

– Vladimir Karanović, «El juego carnavalesco y la subversión social en la *Historia de la vida del buscón* de Francisco de Quevedo», in: *Наслеђе*, часопис за књижевност, језик, уметност и културу, Година XI/Број 28, Крагујевац: ФИЛУМ, 2014. pp. 185–196. ISSN: 1820-1768

(M51)

– Mirjana Sekulić, Vladimir Karanović, «La conquista del paraíso o la utopía de Cristóbal Colón», in: Kalenić-Ramšak, Branka *et al.* (eds.), *Verba Hispanica* (Anuario del Departamento de la lengua y literatura españolas de la Facultad de Filosofía y letras de la Universidad de Ljubljana), Número XXII, Ljubljana: Editorial científica de la Facultad de Filosofía y letras, 2014. pp. 183–196. ISSN: 0353-9660

(M23)

– Владимир Карановић, „Мигел де Сервантес и Лопе де Вега: две концепције шпанског театра *Златног доба*“, in: *Лунар*, часопис за књижевност, језик, уметност и културу, Година XVI/Број 56, Крагујевац: Универзитет у Крагујевцу, 2015. pp. 9–26. ISSN: 1450-8338

(M52)

– Vladimir Karanović, «El crimen y el castigo: Ana Ozores y Berta de Rondaliego como paradigmas del imaginario femenino de Leopoldo Alas Clarín», *Colindancias* (Revista de la Red de hispanistas de Europa Central), Año VI/Número 6, Timisoara: Facultad de Filosofía y letras, 2015. pp. 279–299. ISSN: 2067-9092

(M23)

– Владимир Карановић, Мирјана Секулић, „Насиље, дисциплиновање женског тела и друштвена субверзија у новелама Марије де Сајас и Сотомајор“, in: *Филолошки преглед*, часопис за страну филологију, Година XLII 2015, Vol. 2, Београд: Филолошки факултет, pp. 129–145. ISSN: 0015-1807

(M51)

– Владимир Карановић, „Слика Кастиље и кастиљански идентитет у текстовима Мигела Делибеса“, in: *Наслеђе*, часопис за књижевност, језик, уметност и културу, Година XIII/Број 35, Крагујевац: ФИЛУМ, 2016. pp. 151–164. ISSN: 1820-1768

(M51)

– Владимир Карановић, „Емилија Пардо Басан и феминстичка мисао: право на личну слободу и концепција „нове жене“ у роману *Успомене једног нежење*“, in: *Радови Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву (Филолошке науке)*, Број 18, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 2016. pp. 109–126. ISSN: 2490-3531

(M52)

– Владимир Карановић, „Хронотопска стварност у роману *Доња Перфекта* Бенита Переса Галдоса“, in: *Филолошки преглед*, часопис за страну филологију, Година XLIV 2017, Vol. 1, Београд: Филолошки факултет, pp. 103–118. ISSN: 0015-1807

(M51)

– Владимир Карановић, „Бенито Перес Галдос и „женско питање“: изгубљена слобода у роману *Тристана*“, in: *Филолог, часопис за језик, књижевност и културу*, Година VIII 2017, Vol. 16, Бања Лука: Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци, pp. 195–210. ISSN: 1986-5864

(M51)

– Vladimir Karanović, «La recepción de la novela picaresca española en las traducciones y los textos crítico-literarios en Serbia», in: *Анали Филолошког факултета*, Година 29 2017, Vol. 1, Београд: Филолошки факултет, pp. 217–230. ISSN: 0522-8468

(M51)

Чланци у зборницима / Поглавља у монографским публикацијама

Након избора у звање доцента, Карановић је објавио следеће радове у међународним и домаћим тематским зборницима или монографским публикацијама:

– Mirjana Sekulić, Vladimir Karanović, «Constitución de la imagen nacional en las fronteras: autoimagen y visión del extranjero», in: Miguel Soler Gallo y María Teresa Navarrete Navarrete (eds.), *El viento espira desencanto (Estudios de literatura española contemporánea)*, Roma: Aracne Editorial, 2013. pp. 53–62.

(M14)

– Владимир Карановић, Мирјана Секулић, „Смех, хумор и гротеска у пикарском роману *Historia de la vida del buscón* Франсиска де Кеведа“, in: Пауновић, Зоран и Дојчиновић, Биљана (уредници), *Филолошка истраживања данас, Том IV: Парадигме, утицаји, рецепција*, Београд: Филолошки факултет, 2013. pp. 197–209.

(M14)

– Vladimir Karanović, «Ideología del liberalismo y el tradicionalismo en *La Regenta* de Leopoldo Alas Clarín», in: Losada Palenzuela, José Luis y Ziarkowska (eds.), *Teorías narrativas e interdiscursivas en la prosa hispánica*, Breslavia, Universidad de Breslavia, 2014. pp. 73–81.

(M33)

– Владимир Карановић, „Два лица шпанског пикарског романа: од еразмистичке сатире *Ласариља са Тормеса* до идеологије елитизма *Животописа пустолова*“, in: Бошковић, Драган и Николић, Часлав (ур.), Српски језик, књижевност, уметност (Зборник радова са VIII Међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, 25–26.10.2013), књига II, *Сатир, сатира, сатирично*, Крагујевац, 2014. pp. 133–144.

(M14)

– Vladimir Karanović, «El discurso misógino, la mujer narradora y la imagen femenina en *La pícaro Justina* de Francisco López de Úbeda», in: Ulašin, Bohdan (editor), *¿Quo vadis, Romanística?* (Actas de las III Jornadas de Estudios Románicos, celebradas del 19 al 21 de septiembre de 2014 en la Universidad Comenius de Bratislava), Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte/Bratislava: Universidad Comenius de Bratislava, 2014. pp. 101–116.

(M33)

– Владимир Карановић, „Друштвена субверзија, (ауто)цензура и последице Шпанског грађанског рата у романима *Кошница* Камила Хосеа Селе и *Време тишине*

Луиса Мартин-Сантоса“, in: Бошковић, Драган и Николић, Часлав (ур.), Српски језик, књижевност, уметност (Зборник радова са IX Међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, 24–25.10.2014), књига II, *Рат и књижевност*, Крагујевац, 2015. pp. 375–386.

(M14)

– Vladimir Karanović, «El marco (anti)picaresco y la ideología burguesa en la *Vida, ascendencia, nacimiento, nacimiento, crianza y aventuras* de Diego de Torres Villarroel», in: Anđelka Pejović *et al.* (coordinadores), *Estudios hispánicos en la cultura y ciencia serbia* (Actas de la Primera conferencia nacional de hispanistas serbios - Facultad de Filología y Artes, Universidad de Kragujevac, 28–29 noviembre 2014), Kragujevac: Facultad de Filología y Artes, 2016. pp. 107–117.

(M63)

Уређивање зборника и часописа

Карановић је након избора у звање доцента обављао следеће уредничке послове или учествовао у уређивачким одборима:

– Члан Уређивачког одбора часописа *COLINDANCIAS* (Revista de la Red de Hispanistas de Europa Central), Темишвар, Факултет за филозофију и књижевност. ISSN: 2067-9092 (од 2015. године)

– Члан Уређивачког одбора часописа *ЖИВИ ЈЕЗИЦИ* (Часопис за стране језике и књижевности), Београд, Друштво за стране језике и књижевности/Филолошки факултет. ISSN: 0514-7743 (од 2016. године)

– Члан Уређивачког одбора часописа *ACTA HISPANICA*, Сегедин, Катедра за хиспанистику, Универзитет у Сегедину. ISSN: 1416-7263 (од 2016. године)

– Оперативни уредник часописа *BEOIBERÍSTICA* (Revista de Estudios Ibéricos, Latinoamericanos y Comparativos), Београд, Катедра за иберијске студије, Филолошки факултет, Универзитет у Београду. ISSN: 2560-4163 Online (од 2016. године)

– Зборник радова са Прве националне конференције српских хиспаниста (*Estudios hispánicos en la cultura y ciencia serbia*), одржане на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу 28–29. новембра 2014. године), уредници Анђелка Пејовић, Ана Јовановић, Ивана Вучина Симовић, Мирјана Секулић, Владимир Карановић, Анета Тривић, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 2016.

Стручни радови/Поговори

Др Владимир Карановић је аутор неколико Поговора преводима шпанских класика, објављених након избора у звање доцента:

– Владимир Карановић, „*Ново умеће* Лопеа де Вега и поетика шпанске комедије“, in: Лопе де Вега. *Ново умеће писања комедија*, превео са шпанског, белешке и поговор написао Владимир Карановић, стихове препевао Жељко Донић, предговор написала Јасна Стојановић, Београд: Партенон, 2013. pp. 51–96.

– Владимир Карановић, „Поговор“, in: Пардо Басан, Емилија, *Мајка природа*, са шпанског превела Изабела Бељић, Београд: Партенон, 2014. pp. 341–358.

– Владимир Карановић, „Преиспитивање граница пикарског жанра и успон пикарки: *Селестинина кћи* Алонса Херонима де Салас Барбадиља“, in: Салас Барбадиљо, Алонсо

Херонимо де, *Селестинина кћи*, превод са шпанског, поговор и белешке Владимир Карановић, Београд: Партенон, Bibliotheca Hispania, 2016. pp. 97–118.

Преводи

Током претходног изборног периода објавио је и неколико превода:

– Лопе де Вега. *Ново умеће писања комедија*, превео и поговор написао Владимир Карановић, стихове препевао Жељко Донић, предговор написала Јасна Стојановић, Београд: Партенон, Bibliotheca Hispania, 2013. 117 pp.

– Мигел де Унамуно. *О градовима и крајолицима домовине* (два путописа Мигела де Унамуна), in: Шекуларац, Владимир (уредник), *Путопис, часопис за путописну књижевност*, Година II, Број 2, 2013. pp. 95–109.

– Алонсо Херонимо де Салас Барбадиљо, *Селестинина кћи*, превод са шпанског, поговор и белешке Владимир Карановић, Београд: Партенон, Bibliotheca Hispania, 2016. 124 pp.

На основу увида у радове које је кандидат доставио, у наставку ћемо кратко представити резултате његовог научноистраживачког рада у периоду од последњег избора, узимајући у обзир само публикације релевантне за избор у звање ванредног професора.

– Кандидат је приложио монографску публикацију под насловом *Идеологија либерализма и традиционализам у роману Регенткиња Леополда Алас Кларина* (Београд: Филолошки факултет, 2013. 290 pp. ISBN 978-86-6153-147-7).

Реч је о прилагођеној и измењеној верзији докторске дисертације одбрањеној на Филолошком факултету новембра 2012. године.

Научна монографија др Владимира Карановића има 290 страница. Садржи 17 већих поглавља и посебне одељке: „Додатак: *Син јединац* и једина права идеологија, идеологија дома“, „Литература“, „Резиме“ на српском и енглеском језику, „Регистар имена“ и кратак текст „О аутору“. У уводном делу разматрана су питања повезаности књижевности, друштва и политике, историцизма и позитивизма, као и потребе за њиховим превазилажењем. Карановић истиче да је истраживање односа књижевности, политике и друштва сложено и разгранато. У овој врсти проучавања повезују се услови књижевног стварања с датом друштвеном ситуацијом, економским, друштвеним или политичким системом. Питање односа књижевности и друштвеног система извесно наводи на двоструко постављање проблема. Први проблем односи се на задатак да се књижевност уклопи у функционални систем једног уређења, а затим и унутар различитих друштвених слојева. Поставља се питање *да ли је књижевност нека врста идеолошког средства, тј. збир прича које заводе читаоца да прихвати хијерархијско друштвено уређење и пронађе своје место у њему?* У наредним поглављима, полазећи од опште и различитих дефиниција термина *идеологија*, разматрају се и поставке најрелевантнијих теоретичара књижевности, модерних критичара, културолога или аутора који књижевност посматрају углавном кроз призму друштвене критике: Мишела Фукоа, о улози моћи, друштвене репресије, сексуалне и друштвене доминације, као и доминантног дискурса током XIX века; теорија одраза Ђерђа Лукача; концепција идеологије Карла Манхајма, а посебно његово разликовање *либерално-хуманитарне* и *конзервативне* свести; идеологија и репресија државних апарата у тумачењу Луја Алтисера и Терија Иглтона, за које основни предмет пажње у књижевним студијама треба да буде идеологија. Осим историцистичке и друштвено условљених

књижевнотеоријских струја XX века, у уводном делу монографије полази се и од ставова новог историцизма и културног материјализма. Затим следе поглавља посвећена проблемима *мимезиса*, реализма и односа књижевности и стварности, толико значајног за ваљано разматрање реалистичких и натуралистичких романа, али и у истраживању простора у роману и бахтиновске концепције *хронотопа*, значајног посебно за европски реалистички роман. У 9. поглављу предмет излагања је објашњење историјског и друштвеног контекста у којем живи, ради и ствара шпански писац Леополдо Алас, али су дате и основне претпоставке механизма међусобног садејства аутора, идеологије, историје и књижевности. У том смислу је значајна дистинкција Старог и Новог режима Шпаније, као и термина *либерализам* и *традиционализам*, како у европском тако и локалном, шпанском контексту. Карановић у наставку представља основне поставке краусизма, правца немачке филозофије чији је родоначелник Карл Кристијан Краус (1781–1832), а која, за разлику од Немачке с краја XVIII века, у Шпанији је извршила значајан културни утицај. У даљем току истраживања акценат је на биографским елементима Леополда Алас Кларина и његовом позиционирању на интелектуалној, политичкој и друштвеној мапи Шпаније последњих деценија XIX века, с посебним освртом на ставове према Цркви и идеолошкој позицији антиклерикалног предзнака. Његов антитрадиционализам и либерализам одражавају се и у политичкој, друштвеној али и књижевнотеоријској мисли. Претпоставку о Клариновој припадности либерализму Карановић брани на неколико јасно издвојених поља: 1. књижевнотеоријски либерализам, оличен у страсној одбрани натурализма од напада традиционалиста, а пред крај XIX века и усвајању тенденција тзв. „духовног натурализма“, по узору на руску школу класика реализма; 2. идеолошки, политички и друштвени либерализам, као реакција на политичко лицемерје, привидни друштвени консензус и склад, друштвено-историјске прилике тога времена и репресију коју држава спроводи путем доминантних група, власти, цркве, декадентне аристократије, будући да је буржоаски слој изневерио револуцију која је имала супротне ефекте од очекиваних; 3. либерализам у филозофским и метафизичким ставовима, проблемима појединца у друштву и његовом покушају ослобађања од стега реалности и освајања личне слободе (овде је посебно значајно место жене у буржоаском друштву друге половине XIX века).

Поглавља 14–16. највећег су обима и сложене структуре, са знатним бројем мањих целина. Карановић овде разматра друштвено-историјску стварност у роману *Регенткиња*, Рестаурацију и историјску парафикцију Ветусте, Ветусту као хронотоп, организам и протагонисту романа. У центру анализе су и социолошки видови романа *Регенткиња* и друштвене класе, затим идеолошке функције ликова, Кларина идеологија и перцепција историје, као и политичка алегорија у овом значајном роману. У поглављима доминира Карановићева оправдана претпоставка да је најзначајнији Кларин роман, *Регенткиња*, бојно поље које аутор ствара с циљем да објасни и илуструје поставке реализма/натурализма на шпански начин. Кларин посматра и доживљава период Рестаурације као друштво у којем буржоаска револуција није уродила плодом, није уништила Стари режим, већ је, стапајући се с њим и правећи компромисе, створила један лажни свет: свет у којем се сви чланови заједнице труде да под привидом модерности задрже све елементе традиционалног начина живота. Неколико значајних целина у овим поглављима посвећено је и месту жене у тадашњем шпанском друштву и идеологији равноправности и слободе појединца. Посебно је размотрена појава доколице, анксиозности и монотоније, који доминирају књижевним остварењима реализма у којима су жене буржоаске класе протагонисткиње.

„Додатак“ је посвећен роману *Син јединац*, који се од класичног реалистичког романа разликује по начину евоцирања стварности и по конструкцији романескног универзума, а приповедач у овом роману не *представља* стварност, већ је *наговештава* и *сугерише* читаоцу. Овим поглављем монографије доминира став да роман *Син јединац* има јасно изражену друштвено-критичку подлогу, иако намера Кларина вероватно није била писање социјалног романа, посебно не пред крај XIX века, када је роман с тезом сматран одавно превазиђеном романескном формом. У закључцима, до којих је Карановић дошао детаљном анализом истраживачког корпуса из перспективе примењене методологије и постављених хипотеза, изнета су становишта: роман *Регенткиња* је „аутентични књижевни споменик“ XIX века; реч је о „потпуној имитацији живота“ и приказу конзервативног друштва и епохе, које је један либерал попут Кларина и могао сагледати само кроз критичку призму; Кларинови романи су дела о фрустрацији: индивидуалној, друштвеној, женској, политичкој, религијској, образовној и људској; извесно је да су романи *Регенткиња* и *Син јединац* међу мисаоно сложенијим романима тога периода, будући да у њима проналазимо одређени тип „анатомске анализе“ читавог друштвеног система, али и места појединца у колективу, са свим филозофским, психолошким и друштвеним противречностима. Коначно, циљ ове научне монографије био је и представљање доминантне либералне идеологије аутора, присутне у неколико нивоа у његовом књижевном опусу, а посебно у романима *Регенткиња* и *Син јединац*, која, иако јасно либералног усмерења, у неким видовима се повлачи пред ставовима и светоназорима владајуће и доминантне већине и попушта под притиском традиционализма и клерикализма.

Коначно, библиографија наведена на крају књиге је подељена на примарну и секундарну, односно, историје књижевности, студије и приручнике. Обухвата како ауторитете светског ранга из области хиспанистике током XX века, тако и ауторе који последњих година заузимају све модерније приступе у истраживању овог тематског оквира и књижевног корпуса.

Карановић је кроз своје истраживање сагледао историјски либерализам, анализирао и протумачио идеологију која се у Шпанији појавила и афирмисала у другој трећини XIX века, условила тадашњу политичку, друштвену, културну и економску стварност Шпаније. Исправно уочава да је суштинско питање идеолошка промена која тече упоредо с политичком и да је до тада превладавајућа схоластика замењена новом идеологијом која ће условити каснији развој шпанске филозофије. Без либералне идеологије не би био могућ краусизам у Шпанији, нити каснија независна хришћанска духовност, ни неосхоластика, а још мање Генерација 1898. Стога монографија В. Карановића јесте вредан допринос бољем упознавању једног сложеног раздобља шпанске историје и књижевности на шпанском језику, које још увек није потпуно или барем не објективно расветљено у историјама шпанске књижевности.

– Друга монографска публикација коју је кандидат приложио, под насловом ***Шпанска књижевност реализма*** (Београд: Филолошки факултет, 2018. 474 pp. ISBN 978-86-6153-499-7), резултат је вишегодишњег истраживања обимне књижевне и критичке грађе из области шпанске књижевности реализма и натурализма. Циљ је несумњиво био да се систематично и свеобухватно анализирају друштвено-историјске прилике, теоријски видови реализма и натурализма, али и стваралаштво значајнијих представника ове епохе шпанске националне књижевности, актуелне у другој половини XIX и током првих година XX века. Књига је подељена на 17 поглавља, а садржи и одељке „Литература“, „Додатак: Избор интегралних превода дела шпанског реализма на (српскохрватски и) српски језик“, и „Индекс имена“.

Подељена на логичне целине, књига обухвата све видове књижевног стваралаштва као и друштвене, политичке и филозофске прилике у којима се јавља шпански реализам. Намењена је пре свега студентима хиспанистике. У првом поглављу обрађују се теорије реализма у натурализма европских аутора, али и одједи натурализма на српско-хрватском подручју, што омогућава комплетан увид уколико се узме у обзир каснији шпански контекст.

Друго поглавље обрађује историју Шпаније у другој половини XIX века уз анализу свих значајнијих елемената који утичу на специфичност шпанског реалистичког књижевног израза. Аутор показује одлично познавање историје и најновијих тенденција у тумачењу исте, посебно када обрађује положај жене у Шпанији током друге половине XIX века. С обзиром на релативно скору појаву „женских студија“ у Шпанији, овде је аутор показао да је у току с најновијим тумачењима. Посебно треба истаћи Карановићев приказ интелектуалне, образовне и културне делатности „Институције слободног образовања“ и краусизма у Шпанији, као и неотомизма и критике краусизма јер су његови закључци новост у нашој средини, убедљиви по својој одмерености, рационалној анализи и исправним закључцима. Ово је од посебног значаја с обзиром на то да је управо рецепција Краусових филозофских поставки и краусизам у Шпанији кључ за исправно сагледавање специфичности шпанског реализма, а посебно натурализма који се у Шпанији под утицајем традиционалиста и Цркве манифестовао у знатно ублаженој форми. Овим је аутор исправио и погрешан став који се у прошлости јављао код неких наших аутора који су ишли тако далеко да тврде да позитивизма у Шпанији није ни било.

Треће поглавље обрађује реализам у Шпанији кроз представљање фаза развоја, али и указивање на одлике шпанског реализма с посебним освртом на *слике обичаја (cuadros de costumbres)* и *романе у наставцима (novela folletinesca)*. У поглављу се обрађује педантно и реалистичка приповетка, присуство фантастике у прози, поезија и реаговање књижевне критике.

У наставку су представљени аутори шпанског реализма у десет поглавља: Сесилија Бел де Фабер (Фернан Кабаљеро) као претеча, затим Педро Антонио де Аларкон, Хуан Валера, Хосе Марија де Передиа, Бенито Перес Галдос, Емилија Пардо Басан, Леополдо Алас Кларин, Армандо Паласио Валдес, Висенте Бласко Ибањес, а у посебном поглављу су обрађени мање значајни аутори. Основна одлика ових поглавља је акрибија аутора. Биографија и сва дела писаца су тачно, брижљиво, савесно и темељито приказани. Аутор даје основне податке о сваком писцу и његовом делу, а затим представља исцрпно целокупан опус обрађених аутора. Његове анализе структуре, протагониста и значаја сваког дела понаособ су за сваку похвалу.

Петнаесто поглавље књиге бави се поетикама шпанског реализма и натурализма. Аутор с великим познавањем шпанске књижевности указује на разлике у нијансама међу шпанским писцима и наглашава елементе регионализма код Хосеа Марије де Переде, „лирског реализма“ код Валере, „синтетичког реализма“ код Перес Галдоса, „духовног реализма“ код Кларина, „умереног натурализма“ Паласио Валдеса, као и ангажованог романа код Бласко Ибањеса.

Шеснаесто поглавље обрађује позориште шпанског реализма, где посебно треба указати на представљање и тумачење *буржоаске драме, сарсуеле* и кратких драмских врста у шпанском позоришту епохе.

Последње, седамнаесто поглавље доноси закључке аутора у којима сасвим исправно и сажето указује на то да шпанска књижевност друге половине XIX века настаје у специфичним друштвено-економским и историјским околностима, након турбулентне националне историје од почетка века (ослобођење од туђина, настанак савремене шпанске

националне државе, успон либерализма, борба између традиционализма и либерализма, смена монархистичког и републиканског уређења, династички сукоби, политички атентати, декаденција аристократије, успон буржоазије и пролетеријата, итд). Осим тога, шпанска књижевна традиција непрестано је баштинила потребу да се по сваку цену задрже и развију одређене аутохтоне, националне, локалне одлике у књижевном стваралаштву аутора разних епоха, успешно одолевајући учесталим и неизбежним страним утицајима. Исто тако, Карановић се позива на традиционалну мисао шпанских историчара књижевности и културолога, који шпанску књижевност у целини сматрају изразито реалистичком, наводећи пример дела као што су *Песма о Сиду*, *Селестина*, пикарски романи, Сервантесово стваралаштво, рана фаза развоја барокне драме, епоха реализма и натурализма, савремени шпански роман, да би прихватио закључак бројних шпанских аутора о реализму као „аутохтоном шпанском производу“.

Библиографија је више него исцрпна, релевантна и иновативна, те може бити корисна истраживачима који се код нас буду бавили шпанским реализмом.

Ова књига попуњава значајну празнину у литератури на српском језику о књижевности ствараној на Иберијском полуострву у XIX веку. Једина је обимна и исцрпна студија о шпанском реализму у ширем региону.

– У чланку **“La pasividad femenina y el intento de lucha contra el tradicionalismo en Los pazos de Ulloa de Emilia Pardo Bazán”** аутори анализирају одабрани књижевни корпус полазећи од прогресивног, демократског и револуционарног феминистичког идеаријума Емилије Пардо Басан, најзначајније представнице шпанског натурализма. У једном од говора о друштвено-историјској ситуацији у Шпанији и о роману епохе (*El fin de la leyenda: la nación anestesiada*), Пардо Басан је истакла да Шпанци традиционално пате од бројних комплекса, сматрајући себе супериорнијим од других, а с друге стране жена у Шпанији нема основна права већ само неколико пожељних модела и друштвених улога: може да се уда, да буде слушкиња, да проси или да се проституше. Стога се женски принцип нужно подређује мушком и у шпанским романима друге половине XIX века приказује се на следећи начин: жена прихвата и дели друштвено прихватљиве вредности или у супротном постаје предмет негативне слике, попут бића које симболизује слабост, зло и уништење. Емилија Пардо Басан у својим романима, а посебно у делу *Имање Уљоиних*, детаљно се бави друштвеном позицијом жене, настојећи да покаже како моделе конвенционалних и изузетних жена, тако и проблеме породичног насиља и њен положај у руралним и заосталим пределима шпанске провинције. Аутори чланка, у складу с постављеним тематским оквиром, разрађују специфичну феминистичку концепцију шпанске списатељице, посебно наглашавајући друштвено-критичку перспективу у анализи одабраног корпуса.

– Полазећи од елемената критике и студије коју М. Бахтин посвећује Раблеовом делу *Гаргантуа и Пантагруел* (1532–1564), Карановић у чланку под насловом **“El juego carnavalesco y la subversión social en la Historia de la vida del buscón de Francisco de Quevedo”** анализира карневалску визију у пикарском роману *Животопис пустолова* (1626) Франсиска де Кеведа, с посебним акцентом на тзв. „карневалским скуповима или серијама“. У чланку се разматрају само делови романа релевантни за тематски оквир, а конститутивни елементи карневалске атмосфере су: смех, врцава духовитост, живот, смрт, скатолошки елементи, итд. Ови елементи у одабраном пикарском роману појављују се као део похвалне концепције свему материјалном, телесном и недуховном. Кеведов пикарски роман постаје у овом светлу облик инквизицијског процеса којим управља романописац. У чланку се показује механизам поигравања карневалским елементима и шпанском традицијом, делимично мењајући природу карневалског, будући да у први план избија

пишчева идеологија о злу и људској покварености у тадашњем шпанском друштву. Аутор чланка показује на који начин свет карневалске фикције служи да се створи утопија, наopak свет, алтернативна стварност у којој оправдано тријумфује пишчева визија друштвене хијерархије.

– Чланак под насловом **“La conquista del paraíso o la utopía de Cristóbal Colón”** садржи детаљну и оригиналну анализу дијалога између филмског и историјског дискурса на примеру чувеног филмског остварења *1492: Conquest of Paradise* Ридлија Скота. У чланку аутори преиспитују значај ширег контекста у којем настаје филм с историјском тематиком, што омогућава оригиналну аналитичку перспективу. Полазећи од структуралистичке критике митова, у чланку се преиспитују елементи митске структуре путовања Кристифора Колумба и повезују с утопијском визијом света. У анализи је посебно наглашен значај тзв. „првог контакта“ или судара две културе, којим се одређују све будуће везе и правци делања. На крају, анализира се и преиспитује слика странца, другог, али и појам *раја* као алтернативне стварности.

– У раду **„Мигел де Сервантес и Лопе де Вега: две концепције шпанског театра Златног доба“** представљене су основне теоријске поставке *нове (шпанске) комедије*, хибридне шпанске драмске врсте која је обележила тзв. *златно доба* шпанске културе. Предмет истраживања су ставови о новој комедији и драмској уметности два симбола овог значајног периода, Мигела де Сервантеса (1547–1616) и Лопеа де Вега (1562–1635). Сервантесова поетика, коју аутор чланка проналази у сегментима његових књижевних дела, суочена је с поетиком *Ново умеће писања комедија у ово време* (1609) Лопеа де Вега, реформатором шпанског националног театра и творцем шпанске комедије. Оваква упоредна анализа омогућава примереније вредновање два наизглед различита драмска система, две поетике и концепције драмског стваралаштва, попут лица и наличја феномена *нове (шпанске) комедије* као драмске чињенице која је обележила историју шпанског, али и светског театра. Карановић закључује да оба аутора у својим поетикама не одбацују у потпуности одређене аристотеловске постулате драмске уметности, али настоје да, сваки на свој начин, покажу кроз драмску активност и стваралаштво да није увек потребно догматизовати процес уметничког стварања или производ уметности. Осим тога, из њихових поетика следи да је драмска уметност облик отвореног дискурса, прилагодљивог и саобразивог уметничким потребама, што размотреним драмским концепцијама даје и јасан дух модерности.

– Чланак под насловом **“El crimen y el castigo: Ana Ozores y Berta de Rondaliego como paradigmas del imaginario femenino de Leopoldo Alas Clarín”** започиње општом констатацијом да је питање жене и њене позиције у другој половини XIX века од изузетног значаја, будући да се постепено у разним европским земљама буде феминистички покрети и жена чини прве кораке на пољу еманципације. Ова тема итекако је присутна у књижевним делима епохе, а посебно у шпанском реалистичком роману чији су протагонисти жене. Роман *Регенткиња* и новела *Доња Берта* Леополда Алас Кларина представљају добар пример за утврђвање феминистичког идеаријума овог шпанског реалисте. Полазећи од слике жене у оновременом шпанском друштву, од поставки Мишела Фукоа, представљених у његовим делима *Надзирати и кажњавати* (1975) и *Историја сексуалности I, Воља за знањем* (1976), аутор чланка на одабраном корпусу анализира књижевни дискурс моћи, друштвене репресије према шпанској жени током друге половине XIX века, надзирање које спроводе мушкарци, концепцију Паноптикона, друштвеног дисциплиновања и немогућност жене како да оствари личну сексуалност тако и да задовољи пориве и жеље, али и сваки облик жељене слободе и независности.

– Новину у српској хиспанистици представља анализа корпуса шпанске барокне списатељице Марије де Сајас и Сотомајор. Тако у чланку под насловом **„Насиље, дисциплиновање женског тела и друштвена субверзија у новелама Марије де Сајас и Сотомајор“**, Владимир Карановић и Мирјана Секулић, полазећи од теоријских поставки о телесним слободама, контроли и дисциплиновању тела, које је Мишел Фуко представио у делу *Историја сексуалности I, Воља за знањем* (1976), разматрају одабрани новелескни корпус шпанске барокне списатељице и боркиње за женска права и слободе у оквирима ригидног шпанског друштва XVII века. Основни проблеми и циљеви обухваћени овим истраживањем су: одређивање конкретних елемената друштвене субверзије који припремају идеолошку подлогу за нека будућа освајања женске слободе и права на избор; указивање на процес у којем се тело, посебно женско, у новелама шпанске ауторке појављује као предмет жеље и пасивни чувар морала, части и „здраве“ брачне заједнице, али и одређивање функције насиља према женама у новелама и елемената модерности приступа тој проблематици код шпанске ауторке.

– Полазећи од значаја који у модерним упоредним студијама и студијама културе имају имаголошка и идентитетска питања, чланак **„Слика Кастиље и кастиљански идентитет у текстовима Мигела Делибеса“** се бави анализом елемената кастиљанског идентитета у ауторској антологији *Кастиља, кастиљанско и Кастиљанци (Castilla, lo castellano y los castellanos, 1979)*, коју је савремени шпански писац Мигел Делибес (1920–2010) приредио како би одговорио на молбу издавача да коначно јавности понуди бројне одговоре на тињајућа и актуелна питања транзиционе Шпаније. Будући да је слична проблематика први пут систематски и синтетички била размотрена још у есејистичким делима припадника Генерације 98, у сегментима рада наглашене су знатне разлике некадашње слике Кастиље, а посебно кастиљанског пејзажа, у односу на савременију концепцију коју Делибес нуди у измењеним друштвено-историјским околностима. Имаголошка анализа слике о себи (*auto-image*), тј. о Кастиљи и Кастиљанцима у текстуалним фрагментима Мигела Делибеса-Кастиљанца, потврђује претпоставку да њени конститутивни елементи чине веома оригиналан спој наглашеног телуризма, културног традиционализма, натурализма, изразитог и деструктивног песимизма, али и друштвене, политичке, идеолошке поларизације становника. Карановић примећује да Кастиљанац тако постаје човек чији идентитет обухвата спој противречности које му својим динамизмом помажу да опстане у суровим животним околностима и да себе и своје постојање самерава у односу на Другог, сваког ко постоји изван географских и културолошких граница централног дела Иберијског полуострва.

– Карановић се у чланку под насловом **„Емилија Пардо Басан и феминистичка мисао: право на личну слободу и концепција „нове жене“ у роману Успомене једног нежење“** поново бави феминистичким поставкама Емилије Пардо Басан, али сада претпоставке заснива, анализу и истраживање спроводи на новом књижевном корпусу. Пардо Басан у својим романима, а посебно у роману *Успомене једног нежење* (1896), који настаје у зрелој фази књижевног стваралаштва, бави се друштвеном позицијом жене, представљајући моделе конвенционалних и(ли) изузетних жена, чија се слика (не) уклапа у друштвено прописане оквире. У сфери идеолошког преиспитивања у својим романима никако не запоставља ни мушки принцип и улогу мушкарца у формирању тзв. „нове жене“, ослобођене, еманциповане, активне и хвале достојне чланице шире друштвене заједнице. Аутор чланка, у складу с постављеним тематским оквиром, кроз феминистичко читање нуди једну друштвено-критичку интерпретацију одабраног књижевног корпуса, умешно и аргументовано бранећи развој иновативне концепције „нове жене“, коју списатељица развија у наведеном роману позне фазе романескног стваралаштва.

– У чланку под насловом „**Хронотопска стварност у роману Доња Перфекта Бенита Переса Галдоса**“ Карановић истиче да у теорији романа Михаила Бахтина, међу бројним иновативним и кључним појмовима појављује се и „хронотоп“, као формално-садржајна категорија књижевности у којој су сједињена просторна и временска обележја, те се, између осталог, време разоткрива у простору, а простор осмишљава и мери временом. Полазећи од овог сегмента бахтиновске теорије и критике, у раду се анализира мрежа хронотопа у роману *Доња Перфекта* Бенита Перес Галдоса (1843–1920), али и истиче присуство антиидиличног хронотопа најопштијег типа, који се појављује у регионалистичком роману карактеристичном за књижевности европског реализма. Предмет анализе је пре свега организација хронотопског следа, преплитање временских и просторних координата дела, чији је специфичан спој у функцији идеолошке тезе романа, коју романописац исказује кроз симболично представљање амбијента, иронијски приступ стварности, поларизацију ликова и непрестану борбу „две Шпаније“. Сукоб супротстављених светова и две паралелне стварности у роману излази из националних оквира и постаје на одређени начин симбол универзалне борбе прошлости и будућности, фанатизма и толеранције, урбаног и руралног, колективног и индивидуалног.

– Предмет анализе у чланку под насловом „**Бенито Перес Галдос и „женско питање“: изгубљена слобода у роману Тристана**“ јесу основне (анти)феминистичке поставке Бенита Перес Галдоса (1843–1920), једног од стубова шпанске књижевности реализма и натурализма и аутора романа *Тристана* (1892), објављеног у кључном периоду шпанске друштвене историје друге половине XIX века, у којем „женско питање“ има све већи значај. У анализи аутор чланка полази од књижевног текста као друштвено-симболичког акта, носиоца идентитета и мреже текстуалних пукотина кроз које романописац комуницира с читаоцима у процесу актуализације књижевног дела. Предмет анализе је сплет идеолошких поставки романописца, који књижевни текст употребљава као средство за представљање конкретне идеолошке концепције, исказане кроз делање главних ликова, односе међу половима, али и манифестацију контроле и моћи у оквирима ригидног, традиционалистичког и андроцентричког буржоаског уређења. Основни проблеми обухваћени овим истраживањем су: одређивање елемената друштвене субверзије који припремају идеолошку подлогу за могућа освајања женске слободе, права на избор и формирање концепције „нове жене“; указивање на процес у којем се женско тело појављује као елемент идентитета и перцепције сопства; и коначно, посматрање овог значајног романа као дела које представља савршену анализу (не)могућности које жена епохе има на располагању уколико жели да промени постојећи поредак и(ли) оствари личну слободу.

– Међу бројним чланцима В. Карановића издваја се и онај под насловом „**La recepción de la novela picaresca española en las traducciones y los textos crítico-literarios en Serbia**“ у којем аутор први пут примењује теорију рецепције у најширем смислу на преводни корпус шпанског пикареског романа. Шпански пикарески роман, у основи типично шпанска подврста романа, још од првих изданака заокупљао је пажњу читалаца, аутора, критичара и издавачких кућа не само у Шпанији, већ широм света, те с временом постаје и веома битан и неизоставан део светске књижевне баштине. Циљ овог чланка очигледно је био представљање оног дела корпуса шпанских пикареских романа који је преведен на српски језик, али и указивање на елементе рецепције у оквирима културне, преводачке, књижевнокритичке и хиспанистичке академске средине у Србији. У намери да се понуди један свеобухватан увид у перспективу рецепције овог значајног корпуса шпанских романа међу читаоцима и преводиоцима заинтересованим за дела пикареске тематике, предмет Карановићеве анализе су како преводи шпанских пикареских романа на српски језик (без намере да се спроведе класична филолошка анализа или вреднује квалитет превода), тако и

пропратни текстови, студије српских хиспаниста и(ли) преводаца (предговори и поговори).

– Чланак под насловом **“Constitución de la imagen nacional en las fronteras: autoimagen y visión del extranjero”**, коауторско дело Мирјане Секулић и Владимира Карановића, полази од претпоставке да је свако путовање уједно чин трансгресије из сфере свакодневице ка „царству другости“. У том смислу путописи су увек одличан корпус за истраживање слике о „другом“, али и о себи, у случају да се путује по домовини. Аутори примећују да у том случају је посредни поновни сусрет с нечим одавно заборављеним или потиснутим, а што несумњиво треба повратити. Перспектива путника/путописца, страног или домаћег, увек је условљена претходним знањима и утисцима о ономе што ће видети. У чланку се истиче да је слика Шпаније крајем XIX и почетком XX века условљена не само сликом коју о њој имају странци, већ и потребом да се измени махом погрешна и искривљена слика о овом иберијском народу, коју су у претходним вековима имали други. Предмет анализе у чланку стога су есеји припадника књижевне Генерације 98, будући да су место настанка слике о себи и слике коју други имају о Шпанији, али и текстови Милоша Црњанског, који су одличан материјал за доказвање другог дела постављене тезе и тематског оквира.

– У коауторском чланку **„Смех, хумор и гротеска у пикарском роману *Historia de la vida del buscón Франсиска де Кеведа*“**, Владимир Карановић и Мирјана Секулић у уводном делу рада дају кратак преглед релевантних теорија смеха у епохама које су претходиле времену настанка шпанског романа и дефинишу књижевнотеоријске појмове. Ваљано примећују да хумор и смех представљају конститутивне елементе већине пикарских романа, а Франсиско де Кеведо у роману *Животопис пустолова по имену Дон Паблос* углавном заступа античку концепцију смеха, по којој је циљ једног сатиричног или хумористичког дела био да се исмеју непримерени ликови, људски поступци или штетне појаве у друштву, те да се укаже на њих ради лакшег елиминисања и поновног успостављања хармоније у оквирима друштвене заједнице. Кеведов оригиналан допринос, у односу на друга дела сличне тематике, аутори чланка проналазе у начину исмевања протагонисте, а то је свакако јавни карактер понижења. Свет овог романа посматран је кроз оптичко тело слично лупи: у таквој ситуацији немогуће је сакрити се и бити неко други. Закључујући анализу аутори оцењују да је Кеведо гротескном сликом ликова желео да покаже да је друштвено уређење ствар традиције и договора, а свако одступање доводи до пукотине и урушавања, те да нарастајућем слоју пикара покаже место које им је друштво наменило.

– У чланку **“Ideología del liberalismo y el tradicionalismo en *La Regenta de Leopoldo Alas Clarín*”**, полазећи од идеолошких поставки Мишела Фукоа, Луја Алтисера и Терија Иглтона, Карановић се бави идеолошким хоризонтима политичког, друштвеног и естетичког предзнака у роману *Регенткиња* Леополда Алас Кларина. У чланку се брани теза да књижевност није пуки одраз свакодневице, да писац не одражава у делу само сложену мрежу међуљудских односа, културних појава и других особености историјског времена, већ себе као појединца, чија је идеологија нужно заснована на биографским, друштвеним, културним и историјским координатама. У чланку је стога представљен развој клариновске либералне идеологије, која се у одабраном корпусу развија на три плана 1. књижевнотеоријски и књижевнотеоријски либерализам; 2. политички и друштвени либерализам; 3. филозофски и религијски либерализам. Аутор чланка закључује да је Кларин одлично разумео свеколики револуционарни капацитет шпанског реализма, а стога не треба да чуди што је управо шпански роман, настао осамдесетих година XIX века, био

средство којим аутор исказује дубину друштвене кризе и указује на потребу реформи на свим нивоима у конкретном историјском тренутку.

– Полазећи од става Нортропа Фраја (1912–1991) да сатира обухвата досетку или хумор заснован на фантазији или осећању гротескног, али и одсуство хумора, пуко денунцирање које помера границе сатиричне перспективе, у чланку **„Два лица шпанског пикарског романа: од еразмистичке сатире Ласариља са Тормеса до идеологије елитизма Животописа пустолова“** анализирани су различите сатиричне визије фиктивних романескних светова у шпанским пикарским романима *Ласариљо са Тормеса* Алфонса де Валдеса (?) и *Животопис пустолова по имену дон Паблос Франсиска де Кеведа*. Предмет анализе су идеолошке поставке и дискурс „маргинализованих“ и „повлашћених“ у тадашњем друштву, друштвена структура и место појединца у вихору неминовних промена у Шпанији као колонијалној сили. Карановић закључује да је сатира у овим делима заснована и на сукобу између избора система вредности насталог из искуства, и осећања да је искуство шире од било ког скупа уверења о њему, што отвара простор да сатиричари покажу бесконачну разноликост човекових поступака.

– В. Карановић у чланку под насловом **“El discurso misógino, la mujer narradora y la imagen femenina en *La pícaro Justina de Francisco López de Úbeda*”** истиче да је пикарски роман са женским протагонистом, а посебно *Пикарка Хустина* (1605) Франсиска Лопес де Убеде, захваљујући исквареним и морално деградираним ликовима, постао део специфичног мизогиног идеолошког хоризонта, снажног и свеprisутног током средњовековља и шпанског „златног доба“. Карановић примећује да је пикарка аутентична антихероина, а њено понашање је супротност распрострањеној слици „узорне“ и „добре“ жене, која своје понашање усклађује с хришћанском доктрином и постулатима хришћанских ауторитета у питањима морала. Аутор чланка анализу заснива на лику пикарке коју романописац представља као тзв. „непоузданог приповедача“, што је у складу с мизогиним идеологијом већине писаца шпанских пикарских романа с женским протагонистом. Спроведена анализа такође показује да иако женски приповедач поседује у формалном смислу приповедачки глас, приповедање у одређеним тренуцима насилно прекида какав коментар аутора дела или осврт на испрчано, а све с циљем да се изнесе одређени антифеминистички суд или квалификује главни женски лик.

– Предмет истраживања у чланку **„Друштвена субверзија, (ауто)цензура и последице Шпанског грађанског рата у романима *Кошница* Камила Хосеа Селе и *Време тишине* Луиса Мартин-Сантоса“** јесу два романа шпанске послератне књижевности, *Кошница* (1951) Камила Хосеа Селе (1916–2002) и *Време тишине* (1962) Луиса Мартин-Сантоса (1924–1964), аутора чији светоназори и књижевна остварења могу бити посматрана из две понекад супротстављене перспективе, тзв. лица и историјског наличја. Полазећи од поставки *новог историцизма* Стивена Гринблата, у чланку Карановић анализира дискурс тихе друштвене субверзије, као и елементе (ауто)цензуре, духовног и материјалног пропадања, који представљају директну последицу погубних историјских околности послератне Шпаније. Иако се Шпанија нашла на историјским маргинама два светска рата, Шпански грађански рат (1936–1939) и каснији тоталитарни режим генерала Франсиска Франка допринели су развоју одређеног књижевног и идеолошког дискурса посебно актуелног у првим годинама послератног периода, током 40-их и 50-их година XX века.

– Предмет анализе у чланку под насловом **“El marco (anti)picaresco y la ideología burguesa en la *Vida, ascendencia, nacimiento, nacimiento, crianza y aventuras de Diego de Torres Villarroel*”** је дело *Vida, ascendencia, nacimiento, crianzas y aventuras del Doctor Don Diego de Torres Villarroel* (1743–1758) Дијега де Торес Виљароела (1694–1770), шпанског

писца, теолога, професора, свештеника и новинара. Наведено дело настаје као далеки одјек пикарског модела, али за разлику од класичног пикарског романа, затвореног универзума пикарског ауторитета, Торес Виљароел своје дело обогаћује позивом читаоцу и јавности да преиспитају и провере аутентичност личног искуства. В. Карановић у овом чланку показује да премда је посреди дело несумњиве пикарске структуре и наизглед пикарских одлика, оно представља аутобиографију приповедану само по пикарском обрасцу, али прилагођену потребама Торес Виљароела и његовој намери да себе представи у другачијем светлу, удаљавајући се од пикарске аутобиографије и трудећи се да понуди „правог“ себе и побољша продају дела. Аутор чланка на крају ваљано примећује да је мера одступања од пикарског обрасца оно што делу даје савремени карактер, чинећи га првом модерном аутобиографијом у историји шпанске књижевности, чија релевантност и велеумност представљају основу за развој буржоаске идеологије и сагледавања улоге књижевности у шпанском друштву наредних епоха.

Увидом у објављене монографске публикације и чланке кандидата, комисија констатује да др Владимир Карановић испуњава све услове за избор у звање ванредног професора прописане одговарајућим правилницима и другим правним актима Универзитета у Београду.

Након избора у звање доцента (03.09.2013. године) др Владимир Карановић је објавио:

- 3 чланка у часописима међународног значаја (M23),
- 6 чланака у водећим часописима националног значаја (M51),
- 2 чланка у часопису националног значаја (M52),
- 2 чланка у зборницима с међународних научних скупова (M33),
- 1 чланак у зборнику с националног научног скупа (M63),
- 4 чланка у виду поглавља у тематском зборнику/монографији међународног значаја (M14).

Гледано у целини, објављени радови др Владимира Карановића показују да је кандидат својом преданошћу струци и марљивим радом постигао значајне резултате и да је оспособљен за виши степен научног и наставног рада. Наведени радови доказују да је током вишегодишњег изучавања материје коју истражује Карановић успео да проблематизује, анализира и систематизује грађу, као и да се јасно профилисао као стручњак за шпанску књижевност. У том контексту треба нагласити његова истраживања на пољу пикарског романа, позоришта „златног доба“, поетичких релација разних епоха шпанске књижевности, а посебно реализма, натурализма и савременог шпанског романа.

3. ОЦЕНА ПЕДАГОШКОГ РАДА, СТРУЧНО-ПРОФЕСИОНАЛНИ ДОПРИНОС И ДОПРИНОС АКАДЕМСКОЈ ЗАЈЕДНИЦИ

Др Владимир Карановић је након избора у звање доцента, почев од школске 2013/2014. до 2017/2018. године, на основним студијама на Филолошком факултету у Београду држао часове вежбања из предмета Шпанска књижевност 5 и Шпанска књижевност 6, као и предавања у оквиру предмета Хиспанске културе 1 (координација), Хиспанске културе 3, Хиспанске културе 4 (координација), Увод у студије пикареске, Шпанска књижевност 7, Шпанска књижевност 8. На мастер академским студијама држи предмет „Жена у шпанској књижевности реализма“, док је на докторским академским студијама ангажован на предмету „Поетике романа шпанског и европског реализма“.

Од школске 2015/2016. до текуће 2017/2018. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу ангажован је као доцент по уговору за предмете на основним и мастер студијама.

У априлу 2016. године био је гостујући професор на Катедри за хиспанистику Филолошког факултета Универзитета у Сегедину (Мађарска).

Др Владимир Карановић своје наставне активности обавља редовно и одговорно. У раду са студентима испољио је добру комуникацију, а студенти у анкетама његов рад врло добро оцењују. Предано и конструктивно пратио је израде семинарских радова великог броја студената, организовао и пратио реализацију предиспитних обавеза, трудећи се при томе да консултације омогући и путем online платформе *Moodle*, чиме је допринео већој интерактивности, динамичности и развоју модерног приступа настави и савременој комуникацији са студентима.

Карановић је у протеклом периоду остварио значајну пројектну активност, како кроз сарадњу с другим универзитетима и установама културе, тако и ону засновану на напорима да се реформише и додатно развије настава страних језика, али и унапреди превођење са шпанског на српски језик:

– Координатор Катедре за иберијске студије Филолошког факултета у Београду за Регионалну мрежу хиспаниста Централне Европе (Red de hispanistas de Europa Central) у оквиру програма мобилности СЕЕПУС (Central European Exchange Program for University Studies);

– Сарадник на пројекту TEMPUS REFLESS “Reforming Foreign Language Studies in Serbia” REFLESS 511366. (Project number: 511366-TEMPUS-1-2010-1-RS-TEMPUS-JPCR): адаптација српске верзије Европског језичког портфолија (ELP) за студенте филологије (2012);

– Сарадник на пројекту PROTRAD (Programa de Apoyo a la Traducción), Código del proyecto: CNCA.FONCA.04S.04.PROTRAD.CC.027.14(14), Fondo Nacional para la Cultura y las Artes, México (2014–2017); (Програм за подстицање превођења и промоцију мексичке књижевности у свету).

Др Владимир Карановић је учествовао у Комисијама за одбрану мастер радова:

– „Шпански аутори на сцени Зрењанинског позоришта“, кандидаткиња Бранислава Живанов, менторка проф. др Јасна Стојановић, (2011);

– „Глумице у шпанском позоришту 16. и 17. века“, кандидаткиња Марија Божовић, менторка проф. др Јасна Стојановић, (2011);

– „Превод *Дон Кихота* на српски Душка Вртунског“, кандидаткиња Сена Бањац, менторка проф. др Јасна Стојановић, (2011);

– „Шпанско позориште Златног доба: кључни термини“, кандидаткиња Ивана Марић, менторка проф. др Јасна Стојановић, (2011);

– „Слика Шпаније у делу *Historia de la vida del Buscón* Франсиска де Кеведа“, кандидаткиња Анета Шаманц, менторка проф. др Јасна Стојановић, (2011);

– „Утицај филозофије егзистенцијализма на Ернеста Сабата у романима *Тунел* и *О јунацима и гробовима*“, кандидаткиња Катарина Конц, ментор проф. др Далибор Солдатић, (2011);

– „Женска пикареска у шпанској књижевности барока“, кандидаткиња Марија Тошић, менторка проф. др Јасна Стојановић, (2011);

Након избора у звање доцента (2013) издвајамо следећа учешћа у раду Комисија за одбрану мастер радова студената:

- Филолошки факултет у Београду

– „Франсиско Лопес де Убеда, *La pícaro Justina* (превод одломка са класичног шпанског на српски)“, кандидаткиња Наташа Тадић, менторка проф. др Јасна Стојановић, (2014);

– „Пикарски елементи у Сервантесовом делу *Ocho comedias y ocho entremeses nuevos, nunca representados*“, кандидаткиња Јована Шабановић, менторка проф. др Јасна Стојановић, (2015);

- Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

- „Идеје о историји Карлоса Фуентеса у делу *Наранџа*“, кандидаткиња Светлана Стевановић, менторка доц. др Мирјана Секулић, (2016).

Након избора у звање доцента (2013) био је ментор при изради мастер радова на Филолошком факултету у Београду:

- Ана Поповић, *Надреализам у филмовима Луиса Буњуела* (2014);

- Ивана Чукић, *Идеологија феминизма и слика жене у романима Емилије Пардо Басан* (2014);

- Исидора Кушљевић, *Постмодерни реализам у делима Едуарда Мендосе, Хавијера Маријаса и Роберта Болања* (2015);

- Јелена Грубетић, „*Алмодоваровска девојка*“ у делиријуму љубави и мајчинства (2015);

- Александра Шмигић, *Стварност, фикција и филозофија егзистенцијализма у романима Морсамор Хуана Валере и Магла Мигела де Унамуна* (2015);

- Данијела Казаковић, *Реализам и натурализам у романима Регенткиња Леополда Алас Кларина и Разбаштињена Бенита Перес Галдоса* (2016);

Др Владимир Карановић је кроз ове активности осим доброг познавања књижевне проблематике, владања књижевнотеоријским апаратом, показао и ентузијазам и прилежност у менторском раду, педагошки смисао и способност да успешно преноси знање студентима који чине своје прве кораке у области хиспанистике и у истраживању хиспанских књижевности.

Свој допринос Карановић је дао и кроз сарадњу с другим Универзитетима и развој хиспанистичког подмлатка, учествујући у Комисијама за избор наставника или сарадника:

- Избор једног сарадника у звању сарадника у настави за ужу научну област Хиспанске књижевности и култура на Одсеку за филологију Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу (2013); изабрани кандидат: Душан Милосављевић;

- Избор једног сарадника у звању асистента за ужу научну област Хиспанске књижевности и култура на Одсеку за филологију Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу (2015); изабрани кандидат: Јелица Вељовић;

- Избор једног сарадника ван радног односа – демонстратора за ужу научну област Хиспанистика, предмет Хиспанске књижевности на Катедри за иберијске студије Филолошког факултета Универзитета у Београду (2016); изабрани кандидат: Маја Галовић;

- Избор једног доцента за предмет Шпанска књижевност на Филолошком факултету „Блаже Конески“ Универзитета „Св. Кирил и Методиј“ у Скопљу (БЈР Македонија) (2017); изабрани кандидат: др Сања Михајловић Костадиновска;

- Избор једног наставника у звању доцента за ужу научну област Хиспанске књижевности и култура на Одсеку за филологију Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу (2018); изабрани кандидат: др Мирјана Секулић;

Учествовао је у организационим и научним одборима скупова у земљи и иностранству:

– Члан Организационог одбора Прве националне конференције српских хиспаниста: *Хиспанистика у српској култури и науци*, одржане на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 28–29. новембра 2014. године;

– Члан Научног одбора скупа «I Coloquio Internacional sobre literatura de las vanguardias. A 90 años de la clausura del periódico Martín Fierro» (Università Degli Studi Guglielmo Marconi), одржаног у Риму 19-20. септембра 2017. године.

Др Владимир Карановић је у претходном периоду остварио и рецензентску активност, и то као рецензент низа чланака из области шпанске и хиспаноамеричке књижевности у домаћим и страним часописима, затим као рецензент превода и једне монографије и једног зборника. Такође је био рецензент у поступку признавања страних високошколских исправа при ЕНИК-НАРИК центру Министарства просвете, науке и технолошког развоја РС.

4. ЗАКЉУЧАК

Размотривши приложену документацију, Комисија једногласно закључује да др Владимир Карановић испуњава све научне, стручно-професионалне и педагошке услове предвиђене постојећим правним актима за избор у звање ванредног професора на Универзитету у Београду. Имајући у виду резултате које је др Владимир Карановић постигао, залагање и занимање за научноистраживачки рад испољено у претходним годинама, али и вишегодишње наставно искуство у настави хиспанских књижевности, Комисија предлаже Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати овај извештај и предложи Већу друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Београду да изабере **др Владимира Карановића** у звање **ванредног професора за ужу научну област Хиспанистика, предмет Шпанска књижевност**.

У Београду, 10.04.2018. године

КОМИСИЈА:

др Јасна Стојановић, редовни професор
Филолошког факултета Универзитета у Београду

др Ксенија Шуловић, ванредни професор
Филозофског факултета Универзитета у Новом
Саду

др Далибор Солдатић, редовни професор
Филолошког факултета Универзитета у Београду,
у пензији